

Bestuurlijke afspraak voortkomend uit Aanpassing NSL 2018

Inleiding

NSL aanpak

Het Nationaal Samenwerkingsprogramma Luchtkwaliteit (verder: NSL) is het Nederlandse luchtkwaliteitsplan als uitwerking van de Europese richtlijn luchtkwaliteit en het programma in de zin van artikel 5.12 van de Wet milieubeheer.¹

In het NSL werken de Rijksoverheid en decentrale overheden samen aan het primaire doel om de luchtkwaliteit te verbeteren ten behoeve van de volksgezondheid, met als concretisering het overal voldoen aan de (Europese) grenswaarden voor NO₂ en PM₁₀.

Aanleiding aanpassing NSL

Uit de monitoringsrapportage NSL 2017 blijkt dat in het grootste deel van Nederland de berekende concentraties NO₂ en PM₁₀ onder de grenswaarden liggen. De norm voor NO₂ wordt nog overschreden langs een aantal drukke straten in enkele binnensteden. De etmaalnorm voor PM₁₀ wordt lokaal nog overschreden op een beperkt aantal toetspunten in gebieden met intensieve veehouderij en industrie.

Om deze overschrijdingen op te lossen is een gezamenlijke inspanning van Rijk en decentrale overheden nodig, waarbij in samenhang gekeken wordt welke lokale, regionale en Rijksmaatregelen genomen kunnen worden. Deze gezamenlijke inspanning is vastgelegd in de Aanpassing NSL 2018. De Aanpassing NSL 2018 is tot stand gekomen in overeenstemming met het gevoel van de Ministerraad, na het doorlopen van de zienswijzeprocedure en het horen van het parlement.

De Aanpassing NSL 2018 is een aanvulling op het NSL en heeft tot doel de resterende overschrijdingen van de grenswaarden van NO₂ en PM₁₀ versneld teniet te doen. Hiertoe wordt met de Aanpassing NSL 2018 een knelpuntenanalyse en een pakket met passende maatregelen toegevoegd. De Aanpassing NSL 2018 is een onderdeel van het systeem waarbinnen het NSL functioneert² en dat in zijn geheel gericht is op het op de kortst mogelijke termijn bereiken van de grenswaarden. Met de vaststelling van de Aanpassing NSL 2018 dienen de daarin opgenomen maatregelen uitgevoerd te worden.

Het kabinet werkt daarnaast aan het Schone Lucht Akkoord waarmee wordt ingezet op permanente verbetering van de luchtkwaliteit om te komen tot een vermindering van gezondheidsrisico's als gevolg van luchtverontreiniging, waarbij het kabinet toewerkt naar de streefwaarden van de Wereldgezondheidsorganisatie.

Aanpak binnenstedelijke NO₂ knelpunten

Ten behoeve van het concept-kabinetsbesluit Aanpassing NSL 2018 (kst. nr. 30175 287 van 26 maart 2018) is voor de binnenstedelijke NO₂ knelpunten, per overschrijding de lokale situatie inzichtelijk gemaakt in een knelpuntenanalyse, opgesteld door Kenniscentrum InfoMil (zie bijlage 1 van kst. nr. 30175 299 van 25 juni 2018).

In het monitoringsrapport NSL 2017 van het RIVM is een trend opgenomen ten aanzien van de te verwachte concentraties naar de toekomst. Het RIVM verwacht in de Monitoringsrapportage NSL 2017 dat er in 2020 in Nederland nog vier overschrijdingen van de NO₂-grenswaarde zullen zijn. In de knelpuntenanalyse van Kenniscentrum InfoMil is een

¹ Richtlijn nr. 2008/50/EG

² Dit geldt niet voor de financiën die met de aanpassing gemoeid zijn, deze zijn geen onderdeel van de financiële systematiek en de rapportage d.m.v. de SiSa.

nadere analyse opgenomen die laat zien dat na actualisatie het aantal overschrijdingen in 2020 zeer waarschijnlijk nul (0) zal zijn.

Om deze resterende knelpunten in de binnensteden versneld op te lossen is samen met de betreffende gemeenten een passend maatregelenpakket opgesteld. TNO is gevraagd de effecten van dit maatregelenpakket door te rekenen. Uit het TNO-rapport "Inschatting van effecten van gemeentelijke maatregelen voor reductie NO₂-concentratie op knelpunten" van 6 juni 2018,³ blijkt dat de meeste maatregelen zoals opgenomen in bijlage 2 van het concept-kabinetsbesluit Aanpassing NSL 2018 van 26 maart 2018, een positief effect op de NO₂ knelpuntlocaties hebben. TNO geeft van dit pakket aan maatregelen de algehele conclusie, dat met de geprognoseerde daling van de achtergrondconcentraties, in combinatie met de autonome verschoning van het wagenpark ter plaatse van de knelpunten en de maatregelen er, gebaseerd op de NSL rekenmethode, rond het zichtjaar 2018 geen knelpunten meer zijn.

TNO geeft daarbij aan dat de prognoses een mate van onzekerheid kennen en dat er risico's van technologische en economische aard zijn die deze autonome verschoning in de praktijk negatief kunnen beïnvloeden.

Herbeoordeling maatregelenpakket van het concept-kabinetsbesluit en aanvullende maatregelen

Het TNO-rapport is samen met de uitkomsten van de zienswijzeprocedure en de inbreng van de betrokken gemeenten input geweest voor een herbeoordeling van het maatregelenpakket voor de binnenstedelijke NO₂-knelpunten ten behoeve van de definitieve Aanpassing NSL 2018.

Om te garanderen dat de knelpunten versneld opgelost kunnen worden en om potentiële tegenvallende resultaten op te vangen, wordt in de Aanpassing NSL 2018 aanvullende maatregelen genomen in een aantal steden. Daarnaast is aan vijf steden cofinanciering vanuit het rijk toegekend om de knelpunten versneld op te lossen. Bij brief van 25 juni zijn de relevante stukken rondom de Aanpassing NSL 2018 aan de Eerste en Tweede Kamer toegezonden.⁴

Met deze bestuurlijke overeenkomst wordt de financiering van deze specifieke maatregelen vastgelegd. In bijlage 2 bij de Aanpassing NSL 2018 is het definitieve maatregelenpakket opgenomen waar deze specifieke maatregelen onderdeel van uitmaken.

Bestuurlijke afspraken in het kader van Aanpassing NSL 2018

- Deze bestuurlijke afspraak hoort bij de Aanpassing NSL 2018 ten behoeve van het versneld oplossen van de binnenstedelijke NO₂ knelpunten zoals deze zijn opgenomen in de Monitoringsrapportage NSL 2017.
- De doel(stelling) van deze bestuurlijke afspraak is het vastleggen van de toezegging tot cofinanciering door het Rijk van enkele maatregelen zoals opgenomen in de Aanpassing NSL 2018, inclusief verplichtingen en voorwaarden die daaraan verbonden worden voor partijen.
- De gezamenlijke opgave is, dat met het uitvoeren van de maatregelen zoals opgenomen in bijlage 2 bij de Aanpassing NSL 2018 de overschrijdingen van de grenswaarden voor NO₂ in de binnensteden versneld worden opgelost. Rijk en decentrale overheden hebben

³ <https://www.platformparticipatie.nl/projectenlijst/aanpassing-nationaal-samenwerkingsprogramma-luchtkwaliteit-2018/documenten/index.aspx>

⁴ Kamerstukken 30175 L en 30175 nr. 299

hierin eigen bevoegdheden en verantwoordelijkheden. Het ministerie van I&W draagt er zorg voor dat ten behoeve van de uitvoering van enkele maatregelen bij een aantal steden cofinanciering ter beschikking komt via het Gemeentefonds en de betreffende gemeente draagt zorg voor het uitvoeren van de maatregel(en) en rapporteert hierover.

Bestuurlijke afspraak ministerie van I&W en gemeente Amsterdam

- Voorliggende bestuurlijke afspraak betreft de afspraken over cofinanciering door het Rijk aan de gemeente Amsterdam voor de uitvoering van de maatregel door Amsterdam om de NSL knelpunten versneld op te lossen.
- Het Rijk draagt hierbij specifiek bij aan een subsidieregeling van Amsterdam voor het aanschaffen van elektrische taxi's ten behoeve van het aanjagen van de transitie naar emissieloos rijden (hierna: de maatregel). Door taxi's extra te stimuleren over te stappen op elektrisch rijden valt een relatief groot resultaat te behalen; het draagt substantieel bij aan het verlagen van de concentraties NO₂ op de knelpuntlocaties en het laten dalen van de achtergrondconcentratie in Amsterdam. Het besluit tot uitvoering van de maatregel is vastgelegd in het Besluit van het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Amsterdam houdende regels omtrent subsidiëring van elektrische taxi's Subsidieregeling aanschaf elektrische taxi's voor gebruik in Amsterdam (gemeentebld nr. 162977, 27 juli 2018).
- De cofinanciering vanuit het Rijk bedraagt maximaal 50% van het van te voren tussen Rijk en gemeente overeengekomen benodigde bedrag voor bovengenoemde maatregel. Het ministerie van I&W stelt hiervoor per najaarsnota 2018 € 500.000 (inclusief eventueel verschuldigd BTW) beschikbaar via het Gemeentefonds. De gemeente Amsterdam stelt tegenover de bijdrage van het Rijk eveneens € 500.000 beschikbaar. De vastgestelde cofinanciering vanuit het Rijk van 50% is gebaseerd op de veronderstelde uitgaven van € 1.000.000. Eventueel extra kosten voor uitvoering van de maatregel zijn voor gemeente Amsterdam.
- De gemeente Amsterdam draagt zorg voor het op de kortst mogelijke termijn uitvoeren van de maatregel. Indien het niet mogelijk blijkt te zijn om de maatregel uit te voeren dan draagt de gemeente Amsterdam, na overleg met het ministerie van I&W, zorg voor het toevoegen van een vervangende maatregel aan het NSL, met een vergelijkbare impact op de NO₂ knelpunten. Dit verloopt via de meldingsprocedure van het NSL op basis van artikel 5.12 van de Wet milieubeheer.
- Gemeente Amsterdam is verantwoordelijk voor de uitvoering van de maatregel.
- Gemeente Amsterdam informeert het ministerie van I&W (directie Duurzame Leefomgeving en Circulaire Economie) jaarlijks voor 1 november over de uitvoering van de maatregel.
- Monitoring en evaluatie van de maatregel verloopt via het reguliere proces van het NSL. Dat wil zeggen dat de effecten van de maatregel voor zover mogelijk worden meegenomen in de rekentool van het NSL en dat voortgang van de realisatie van de projecten wordt gemonitord.
- Indien een van de partijen onverwijld niet kan voldoen aan het bepaalde in deze bestuursovereenkomst stelt die partij de andere partij hiervan schriftelijk op de hoogte en treden zij zo spoedig mogelijk daarna in overleg om te bezien op welke wijze wel aan de gezamenlijke opgave kan worden voldaan.
- Deze bestuurlijke afspraak geldt met ingang van 27 september 2018 en loopt tot en met de afronding van de uitvoering van de maatregel door de gemeente Amsterdam.

Ondertekening

Aldus overeengekomen en ondertekend in tweevoud te Den Haag op 27 september 2018

De Staatssecretaris van Infrastructuur en Waterstaat, S. van Veldhoven - Van der Meer

Sharon A.M. Dijkma

Wethouder Verkeer en Vervoer en Luchtkwaliteit